

Analýza zpravodajství českých televizí

1. čtvrtletí 2013

OBSAH

I. ÚVOD	3
II. ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ	4
III. TÉMATA	5
1. Hlavní zpravodajské relace	5
2. Regionální zpravodajství	7
3. Komentované zpravodajství	8
4. Zpravodajsko-publicistické rozhovory	9
IV. POLITIKA	10
1. Souhrnné ukazatele	10
2. Politické strany	11
3. Politici	13
4. Témata	13
5. Moderátoři rozhovorů	14
V. EKONOMIKA	15
1. Souhrnné ukazatele	15
2. Firmy	16
VI. LOKALITY	17
1. Zahraniční zpravodajství	18
2. Regionální zpravodajství v celostátních relacích	19
VII. VARIABILITA	20
1. Tematická	20
2. Politická	21
3. Územní	22
4. Genderová	23

V ANALÝZE BYLY POUŽITY PŘÍSPĚVKY TĚCHTO ZPRAVODAJSKÝCH RELACÍ:

Události, Události, komentáře, Události v regionech (Praha, Brno, Ostrava)
Hyde Park, Interview ČT24

Televizní noviny

Zprávy FTV Prima

UDÁLOSTI
UDÁLOSTI

I. ÚVOD

Tento dokument byl zpracován na základě požadavku České televize a shrnuje základní zjištění analýzy zpravodajských pořadů vybraných elektronických médií, kterou pro Českou televizi na čtvrtletní bázi zajišťuje společnost Media Tenor. Spolupráce byla zahájena v červenci 2001 a od té doby kontinuálně probíhá.

KRITÉRIA PRO POSUZOVÁNÍ KVALITY ZPRAVODAJSTVÍ:

VARIABILITA	tematická, regionální, politická, ekonomická, generová Media Tenor: kapitola „variabilita“ v tomto dokumentu
RELEVANCE	relevance témat, média výběrem témat určují agendu Media Tenor: kapitola „témata“ v tomto dokumentu
VYVÁŽENOST, PŘEDPOJATOST	adekvátní prostor pro zainteresované subjekty, vyvážené hodnocení subjektů Media Tenor: analýzy diskusí a publicistiky; lze implementovat i pro zpravodajství
FAKTICKÁ SPRÁVNOST	ověřené zdroje, konkrétnost informací, korektní grafické označení, přehlednost... Media Tenor: pro faktickou správnost nabízí službu tzv. denních evaluací

Analýza zkoumá kvalitu zpravodajství České televize z pohledu variability a relevance. Metodika byla zvolena tak, aby bylo možné posoudit, do jaké míry zpravodajství napomáhá divákům „utvořit si vlastní názor na stav a vývoj společenství ve všech důležitých oblastech“. S ohledem na toto kritérium je posuzováno domácí, zahraniční, ekonomické i politické zpravodajství. Dokument neposuzuje vyváženost a faktickou správnost jednotlivých příspěvků, kdykoliv však lze i tyto parametry do výzkumu zahrnout.

Jednotlivá zjištění jsou doplněna popisem metodologických východisek tak, aby dokument byl srozumitelný i těm čtenářům, kteří doposud nemají zkušenost s obsahovou analýzou obecně a s její konkrétní aplikací v rámci projektu analýz zpravodajství pro ČT.

STRUKTURA A KLÍČOVÉ KAPITOLY ANALÝZY:

TÉMATA

- tematické kategorie, konkrétní témata, úvodní příspěvky (tzv. otvíráky)
- detailní tematická struktura pořadů a jejich tematické srovnání
- čtyři bloky: hlavní zpravodajské relace, regionální pořady, komentované a polední zpravodajství

POLITIKA

- souhrnné ukazatele politického zpravodajství: intenzita, kontext (míra kritičnosti)
- intenzita a tonalita medializace politických stran, politických představitelů a ústavních orgánů
- tematická struktura politického zpravodajství
- rozdíly v politickém zpravodajství hlavních zpravodajských pořadů ČT, Novy, Primy a ČRo1

EKONOMIKA

- souhrnné ukazatele ekonomického zpravodajství: intenzita, kontext (míra kritičnosti)
- nejčastěji zmiňované firmy, manažeři a témata + kontext (tonalita) prezentace
- rozdíly v ekonomickém zpravodajství ČT, Novy, Primy a ČRo1

LOKALITY

- zahraničí: podíl zpravodajství bez vztahu k ČR, nejčastěji zmiňované země, témata, osobnosti
- regiony v hl. zprav. relacích: podíl zpravodajství z regionů, zastoupení krajů, témata
- Události v regionech: zastoupení krajů, nejčastěji prezentované města a obce

VARIABILITA

- tematická, politická, územní, genderová (podíly a počty žen ve zpravodajství)

II. ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ

TÉMATA

- Téměř všem tematickým žebříčkům relací České televize vévodily informace spojené klíčovým slovem *prezident*. **Události, Události, komentáře** i regionální **Události v regionech** s maximální intenzitou medializovaly částečnou *amnestii prezidenta* Klause a na ni navazující ústavní žalobu z velezrady, první přímou *volbu budoucího prezidenta* i povinnosti nově zvolené hlavy státu Miloše Zemana.
- **Události** vyvrcholení obou kol přímé volby věnovaly speciálně dlouhé relace. Také díky tomu tvořila prezentace tematické oblasti *státní správa* téměř čtvrtinu celkové stopáže relace. **Události, komentáře** byly přitom ještě širším fórem pro medializaci témat ze *státní správy* (27 % podílu na stopáži) a *justice* zahrnující *prezidentskou amnestii* (12 % podílu na stopáži).
- Neočekávaná rezignace *papeže* Benedikta XVI. vyvolala nevídaný zájem o *církevní* témata. Z následného konkláve kardinálů vzešel nový římsko-katolický papež František. *Církví* se podrobně věnovaly především **Události, komentáře**. Tato kategorie se totiž celou desetinou podílela na celkové stopáži komentované relace.

POLITIKA

- Po úspěchu KSČM v loňských podzimních volbách se intenzita prezentace strany v **Událostech** vrátila na dlouhodobě nízký standard. O straně se přitom nehovořilo na parlamentní úrovni, ale v souvislosti s nesouhlasem občanů s předrevoluční minulostí komunistických krajských radních.
- Prezentace Miloše Zemana během prvních tří měsíců dosáhla rekordních hodnot. Částečně z toho těžila i SPOZ, jejímž byl nový prezident čestným předsedou.
- Opoziční ČSSD i Věci veřejné na volebních sjezdech volily nová vedení. Post předsedy sociálních demokratů obhájil Bohuslav Sobotka, novým předsedou Věcí veřejných se stal Vít Bárta, jehož soud zprostil viny v kauze s uplácením Jaroslava Škárky a Kristýny Kočí.

EKONOMIKA

- Zvýšený zájem **Událostí** o dění na politické scéně upozadil ekonomické zpravodajství o podnicích. Nejvíce pozornosti se tak dostalo sebe-prezentaci vlastní České televize a neutěšené situaci ČEZu v Albánii a občanskými protesty zasaženém Bulharsku.

LOKALITY

- Dění v zahraničí tvořilo 14% podíl stopáže **Událostí**. Světovým měřítkem byla zahraniční událostí číslo jedna rezignace papeže Benedikta XVI. a volba jeho nástupce Františka.
- Regionální profil hlavní relace byl navázán na prezidentské volby, sněhové kalamity a ničivý výbuch ve Frenštátě pod Radhoštěm.

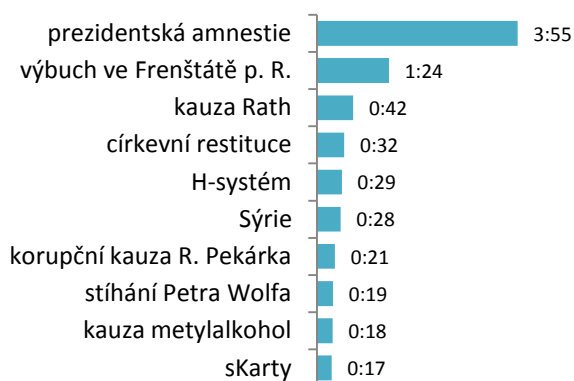
VARIABILITA

- Podíl prezentovaných mužů a žen v **Událostech** byl přibližně tři ku jedné v neprospěch žen. Do první dvacítky prezentovaných politiků se prosadily pouze tři ženy, ani jednou přitom nebyla jedna z kandidátek prezidentské volby. Genderově nevariabilní přitom byly **Události, komentáře**, kde tvořil podíl žen pouhých 17 procent zastoupených osob.

III. TÉMATA

1. Hlavní zpravodajské relace

Graf III-1: Deset nejvíce medializovaných kauz v Událostech (1Q 2013), stopáž v hodinách a minutách

Ve svém novoročním projevu vyhlásil prezident Václav Klaus částečnou amnestii. Nejen na sebe tak strhl vlnu kritiky z úst politiků i občanů republiky. Kauze *prezidentská amnestie* se reportéři a moderátoři Událostí věnovali téměř 4 hodiny zpravodajského času, když podrobně informovali mimo jiné o ústavní žalobě, kterou na konci prezidentova funkčního období podala na Klause skupina senátorů. Ústavní soud v březnu žalobu z velezrady zamítl.

Graf III-2: Tematická struktura Událostí (1Q 2013), podíl na stopáži

Graf III-3: Tematická struktura Televizních novin - TOP10 kategorií (1Q 2013), podíl na stopáži

Graf III-4: Tematická struktura Zpráv FTV Prima - TOP10 kategorií (1Q 2013), podíl na stopáži

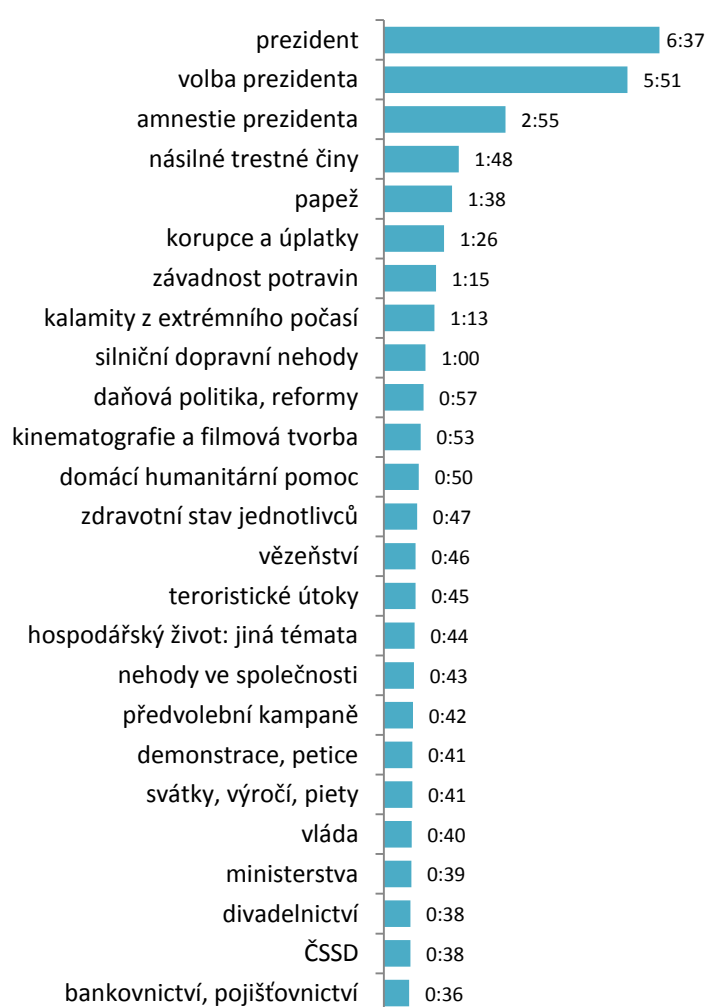

Téměř čtvrtina zpravodajského času Událostí v prvním čtvrtletí roku 2013 informovala o *státní správě*. Konkrétně pak o lednových dvou kolech přímé *prezidentské volby*, jejich výsledcích a na ni logicky navazující březnové inauguraci nové hlavy státu, kterou se stal Miloš Zeman.

Konkrétní tematickou skladbu ostatně zobrazuje následující graf, z něhož jasně vyplývá dominantní důraz redaktorů na informování o dění kolem *prezidenta a voleb*. Nutno dodat, že již v souvislosti s „kauzami“ zmiňované téma *prezidentské amnestie* vysunulo kategorii *justice* na neobvyklou čtvrtou pozici v žebříčku tematických oblastí prezentovaných hlavní relací ČT.

Zprávy FTV Prima ukázaly svou tradiční pozici seriózní komerční relace. Také totiž nejvyšší podíl stopáže své relace věnovaly relevantním tématům *státní správy*, ve srovnatelné míře ovšem informovaly o počasím způsobených *kalamitách* a tím vyvolaných dopravních potížích a *nehodách*. Dlužno dodat, že Televizní noviny TV Nova byly ve sledovaném období, a to zcela vědomě a záměrně, učebnicovým příkladem komerční relace bulvarizujícího charakteru. Svědčí o tom například viditelný fakt, že mezi desítkou tematických kategorií s nejvyšším podílem na stopáži tvořily *kriminální činy, nehody a kalamity, společnost, sport a zábava* 67% podíl.

Graf III-5: 25 nejčastějších témat v reportážích Událostí (1Q 2013), stopáž v hodinách a minutách

Volbě nového prezidenta a jeho inauguraci byly věnovány celé zpravodajské relace, dokonce s nadstandardní téměř hodinovou délkou. Také proto byla převaha dvojice nejdéle prezentovaných témat tak výrazná.

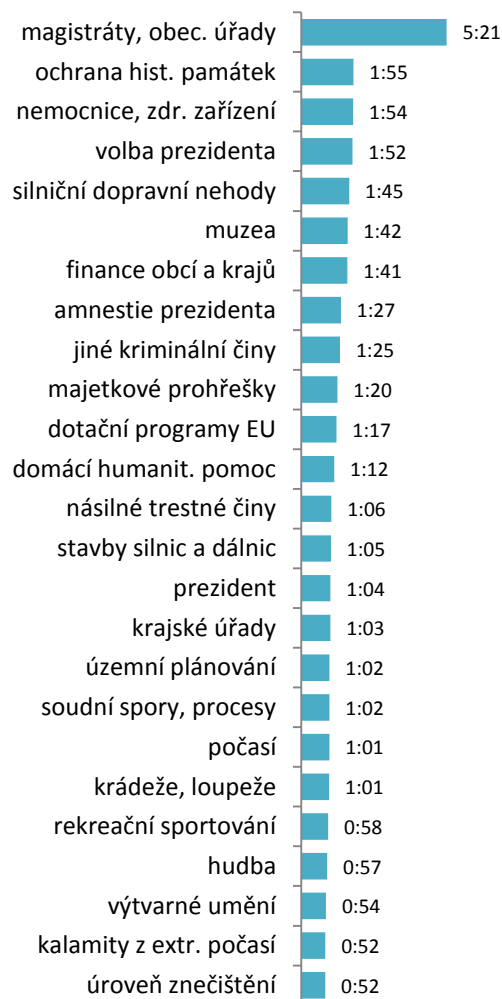
Nečekaně vysoko se dostalo i téma *papež* spadající pod tematickou kategorii *církev* (4% podíl na souhrnné stopáži Událostí). Benedikt XVI. překvapil novináře, věřící i ateisty svou rezignací. Došlo tak k historické události, která nenastala již několik století. V předvelikonočním období se pak pozornost redaktorů zaměřila na Vatikán, kde proběhlo dvoudenní konkláve kardinálů. Jako nová hlava římsko-katolické církve z něj vzešel papež František, dříve argentinský arcibiskup Jorge Mario Bergoglio. Ve studiu Událostí se v den volby objevil virtuální model svatopetrského náměstí s bazilikou, včetně kouřícího komína nad Sixtinskou kaplí. Došlo i k nečekané chvíli, kdy kardinálové zvolili papeže takřkajíc v prime-timu a Události tak mohly oznámit jeho jméno v přímém přenosu.

2. Regionální zpravodajství

Graf III-6: Tematická struktura Událostí v regionech (1Q 2013), podíl na stopáži

Graf III-7: 25 nejčastějších témat Událostí v regionech (1Q 2013), stopáž v hod. a minutách

Výše zmiňovaná a zobrazovaná *volba prezidenta ČR* se odrazila i v regionálním zpravodajství České televize. V souhrnu pražských, brněnských a ostravských Událostí v regionech byl průběh voleb zobrazen téměř na dvou hodinách zpravodajské stopáže.

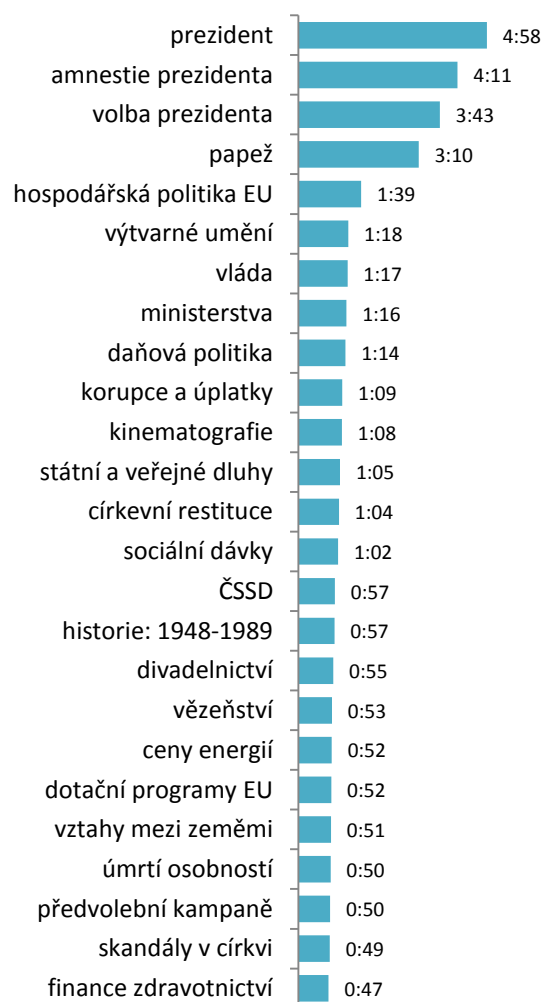
O věcných tématech *regionální politiky*, jako *magistráty a obecní úřady, finance měst a obcí, krajské úřady a zastupitelstva* nebo *územní plánování*, hovořili regionální redaktoři a redaktorky stejně často a dlouho, jako o kriminalitě páchané v regionech. *Kriminální činy* byly přitom prezentovány mnohdy v souvislosti s prezidentskou amnestií. Ukázalo se totiž, že amnestovaní vězni páchají trestnou činnost opět a řada z nich se po krátkém čase do věznic vrátila. Násilným a úmyslným trestným činem byl i výbuch panelového domu ve Frenštátě pod Radhoštěm, když jeden z nájemníků usmrtil několik sousedů a dům úplně zdemoloval. Tento výbuch vyvolal vlnu solidarity občanů (téma *domácí humanitární pomoc* prezentovaná jednu a čtvrt hodiny), díky které se podařilo vybrat prostředky na obnovu a ubytování postižených rodin.

3. Komentované zpravodajství

Graf III-8: Tematická struktura Událostí, komentářů (1Q 2013), podíl na stopáži

Graf III-9: 25 nejčastějších témat Událostí, komentářů (1Q 2013), stopáž v hodinách a minutách

Události, komentáře se *volbou prezidenta*, jeho povinnostmi a vyhlášenou *amnestií* zabývaly ještě intenzivněji (respektive kategoriím *státní správa* a *justice* byl dán vyšší podíl na stopáži) než hlavní zpravodajská relace dne (viz grafy na stranách 5 a 6).

Nevidaně nadstandardní přítom byla medializace tematické oblasti *církev*, zastřešující rezignaci a volbu nového *papeže*. Ta dokonce viditelně upozadila pro relaci tradičně charakteristická makro- a mikroekonomická témata zastřešená tematickými kategoriemi *hospodářská politika* a *hospodářský život* podniků.

V průmyslovém areálu ostravských Vítkovic proběhl volební sjezd České strany sociálně demokratické. Tato událost se logicky promítla do Událostí v regionech v Ostravě. Strana byla během sledovaného čtvrtletí prezentována téměř hodinu souhrnného času regionálních relací. Ostravský sjezd přitom tvořil většinou část uvedené stopáže.

4. Zpravodajsko-publicistické rozhovory

Tabulka III-1: Nejčastější témata Hyde Parku (1Q 2013), počet příspěvků

Název tématu	Počet příspěvků
amnestie prezidenta	14
prezident	10
ČSSD	5
bankovníctví, pojišťovnictví	4
ODS	4
soudní spory, procesy, rozhodnutí	4
volba prezidenta	4
televizní a rozhlasová produkce	4

Tabulka III-2: Nejčastější témata Interview ČT24 (1Q 2013), počet příspěvků

Název tématu	Počet příspěvků
amnestie prezidenta	21
prezident	15
ČSSD	7
Ústavní soud	7
volba prezidenta	7
vláda	6
ODS	6
státní správa: jiná témata	6
restituce církevního majetku	5
ministerstva	5
LIDEM	5
imunita ústavních činitelů	4
sociální dávky	4

V dřívějších textových analýzách a obdobích nebyly sledovány zpravodajsko-publicistické pořady Hyde Park a Interview ČT24. Přitom i tyto formáty lze tematizovat a srovnávat, jak byla interview obsahem a námětem strukturována. Jak ukazují obě tabulky, Hyde Park i Interview ČT24 se shodovaly v trojici nejčastěji prezentovaných témat rozhovorů. I zde byl přitom hlavním jmenovatelem prezident – k *amnestii*, *volbě* a povinností *prezidenta* se vázalo 28 vydání Hyde Parku a 43 Interview ČT24 (analytickou jednotkou zde není stopáž, ale počet příspěvků, respektive vydání zpravodajsko-publicistických relací).

IV. POLITIKA

Analýza politického zpravodajství je prováděna na úrovni „výpovědí“. Každá jednotlivá výpověď o konkrétním politikovi nebo politické straně je analyzována samostatně. Sledovány jsou přitom následující atributy:

- subjekt (politik nebo strana)
- tematická souvislost (s čím je subjekt spojován)
- kontext výpovědi (jak byl daný subjekt ve výpovědi představen?)
- výslovné hodnocení (jak byl daný subjekt výslovně hodnocen)
- původce výpovědi (kdo je původcem informace, případného hodnocení a kontextu výpovědi o subjektu. Původcem hodnocení přitom nemusí být reportér. Hodnocení může pocházet od politického odpůrce, obyvatel, expertů apod. Například: analytici mohou kritizovat důchodovou reformu připravenou ministrem financí)

V jednom příspěvku tak může být analyzováno více výpovědí o stejném politikovi (nebo politické straně), a to v tom případě, že se některá ze složek výpovědi změní.

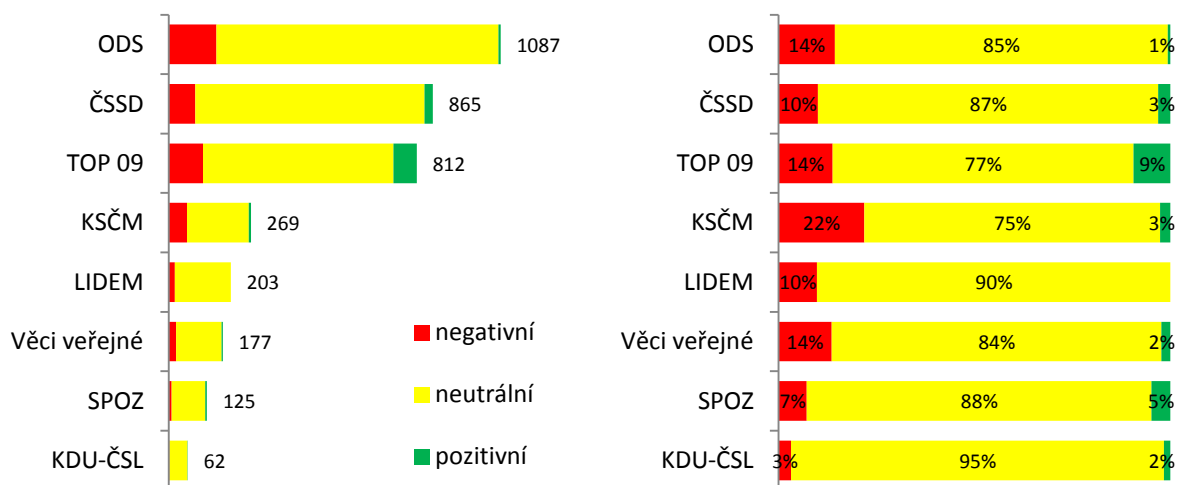
Jednotlivé tematické souvislosti jsou slučovány do nadřazených kategorií:

- informace o programově politických postojích/krocích (například hospodářská politika, zdravotnictví, školství, rodinná politika ...)
- mezistranická témata (informace o vzájemných vztazích, jednáních, střetech s partnery z ostatních politických stran)
- vnitrostranická témata (informace o personálních záležitostech, stranických financích, sjezdech, stranických volbách ...)
- personální témata (pouze v tom případě, je-li subjektem konkrétní politik. Například informace o vzdělání, zdravotním stavu, osobnostních vlastnostech ...)

Politické zpravodajství je senzitivní. Strany se navzájem podezírají z lepšího mediálního obrazu v důsledku nadstandardních vztahů s médii. Současně se samy snaží získat výhodu s cílem vylepšit svůj mediální obraz. Tato snaha je pochopitelně zcela legitimní. Na druhé straně stojí požadavek odstupu a neutrality média od popisovaných skutečností, a tedy i od politiků (platí pro zpravodajství, v publicistických pořadech se naopak očekává vyjádření názoru). To je chápáno jako základní kvalitativní požadavek a současně maxima profesionální žurnalistiky.

1. Souhrnné ukazatele

Grafy IV-1, 2: Intenzita a kontext medializace politických stran v pořadu UDÁLOSTI (1Q 2013), počet výpovědí

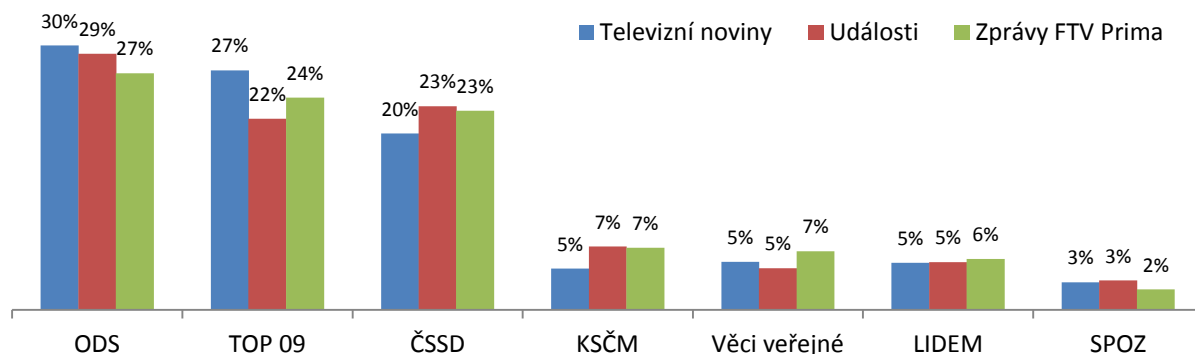

Ve čtvrtém čtvrtletí roku 2012 se nadstandardně zvýšila intenzita prezentace Komunistické strany Čech a Moravy. Toto zvýšení bylo dáno historickým úspěchem strany v krajských a senátních volbách z loňského října. Pochopitelně se tak značná část medializace strany nesla v příznivém kontextu. V roce 2013 se ovšem intenzita prezentace komunistů v Událostech vrátila na dlouhodobý standard. Strana byla na parlamentní úrovni prakticky neviditelná a zmiňována byla téměř výhradně v souvislosti s krajskými zastupitelstvy a krajskými radami. Nejméně tři komunističtí zastupitelé a radní byli ostře kritizováni pro svou předrevoluční minulost a jejich přítomnost ve vrcholných orgánech státní správy vyvolaly vlnu demonstrací. V grafu na následující straně si můžeme všimnout, že negativní prezentace KSČM převažovala i ve Zprávách FTV Prima a v Televizních novinách, kde dosahovaly přes třicetiprocentní hranici negativity (o KSČM zazněla ve sledovaném čtvrtroce pouze jediná zmínka v příznivém duchu).

Příznivě byly naopak v Událostech hodnoceny strany finalistů přímé prezidentské volby, tedy SPOZ čestného předsedy Miloše Zemana a TOP 09 předsedy Karla Schwarzenberga. S volbou hlavy státu souvisela i část negativní prezentace vládní ODS. Přemysl Sobotka totiž získal minimální podíl hlasů a podtrhl tak nezáměr voličů o občanské demokraty, který předznamenaly již zmiňované říjnové volby do Senátu a krajských zastupitelstev.

2. Politické strany

Graf IV-3: Podíl 7 nejčastěji zmiňovaných politických stran na politickém zpravodajství (1Q 2013; hodnoty představují procentuální zastoupení stran a jejich představitelů v politickém zpravodajství vybraných pořadů)

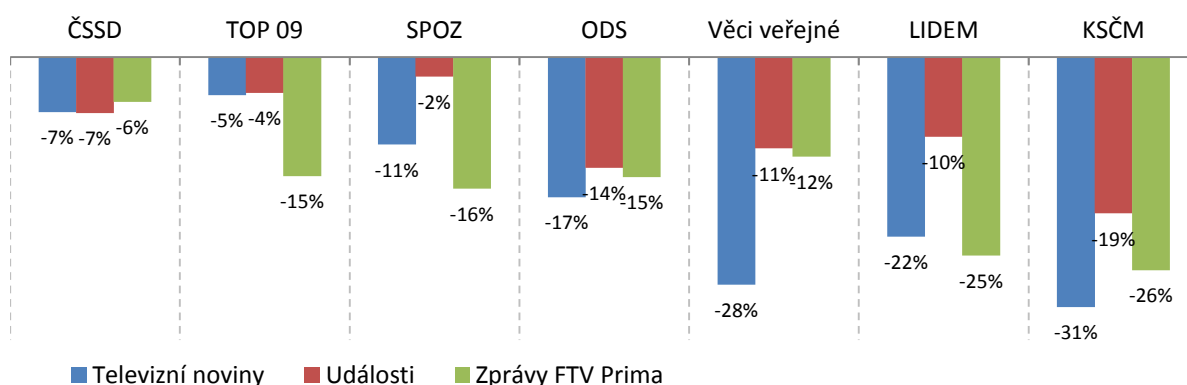

Události nejčastěji informovaly o ODS. Mimo jiné proto, že premiér Nečas dlouho zastával uvolněnou funkci ministra obrany. Až v průběhu března se novým ministrem stal nestraník Vlastimil Píček. Ten byl prvním ministrem, kterého jmenoval nový prezident Miloš Zeman, Petra Nečase přitom za navržení Píčka do čela resortu pochválil.

Medializace TOP 09 byla ve většině případů vázána na Karla Schwarzenberga a jeho boj o Pražský hrad. Je nutné dodat, že i SPOZ těžili z úspěchu Miloše Zemana. Nižší výška jejich sloupců je metodicky dána tím, že výpovědi o straně a jejich představitelích byly se jménem Miloše Zemana spojeny pouze do té doby, dokud byl nový prezident členem SPOZ.

V březnu se konal volební sjezd ČSSD. Pozici předsedy strany obhájil Bohuslav Sobotka. Místopředsedou se naopak nestal senátor a prezidentský kandidát Jiří Dienstbier. Ten byl přitom nejmenovaným mluvčím skupiny senátorů, která podala ústavní žalobu na prezidenta Klause. Na zmiňovaném sjezdu vyjádřil svou podporu straně Miloš Zeman. Jan Mládek přitom vyslovil výrok o živnostnících „příživnících“, který vyvolal vlnu kritiky. A ta neměla jen z úst veřejnosti a podnikatelů, ale k omluvě Mládků vyzval i předseda ČSSD Sobotka.

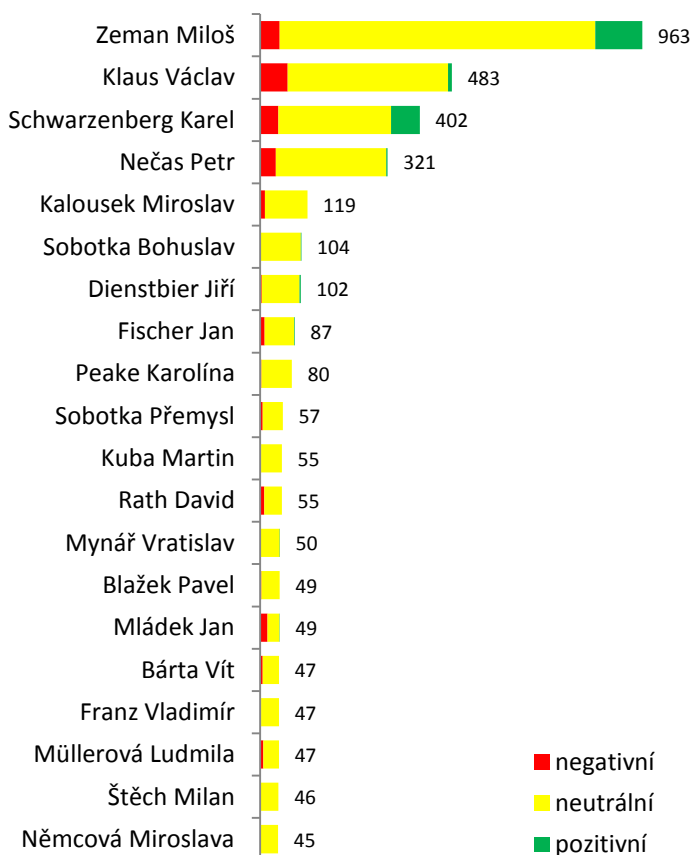
Graf IV-4: Kontext politických stran v hlavních zpravodajských pořadech (1Q 2013; 7 nejčastěji zmiňovaných politických stran). Hodnoty představují rozdíl mezi podílem pozitivních a negativních výpovědí. Záporné číslo tedy znamená, že strana byla prezentována s převahou negativních výpovědí.

Před soud se opět vrátila korupční kauza Víta Bárty a Jaroslava Škárky. Soudce zprostil oba poslance viny a Bárta se tak mohl plně věnovat nově nabyté funkci předsedy Věcí veřejných. Radek John zůstal do budoucna čestným předsedou nejmenší opoziční strany. Redakce Televizních novin TV Nova přitom stranu kritizovala téměř třikrát častěji než redaktoři Událostí a Zpráv FTV Prima. Za zmínku stojí i skutečnost, že v Televizních novinách chybně informovali o Kristýně Kočí jako o současné člence Věcí veřejných.

3. Politici

Graf IV-5: Nejčastěji prezentovaní politici v Událostech a kontext jejich prezentace (1Q 2013), počet výpovědí

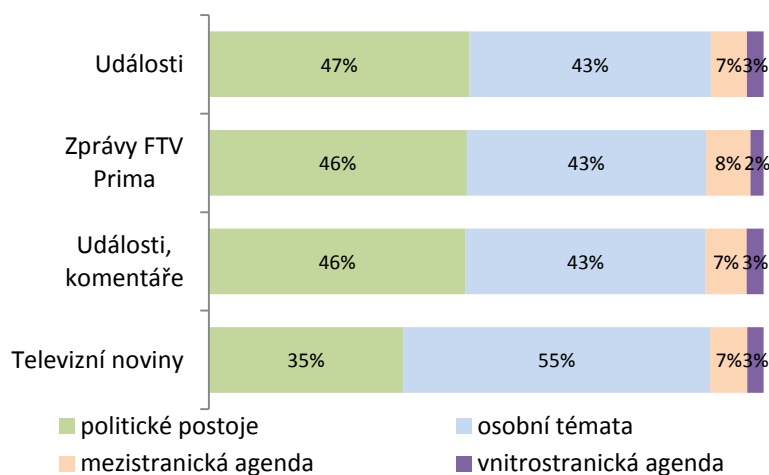
Medializace Miloše Zemana byla natolik intenzivní, že dosahovala téměř k tisícovce výpovědí během tří měsíců. To je více, než získali například Miroslav Kalousek nebo Václav Klaus v celém roce 2012 (šlo přitom o druhého a třetího nejčastěji prezentovaného politika s počty 937 a 851 výpovědí). Míra zájmu o Miloše Zemana je ovšem v souvislosti s jeho volebním úspěchem pochopitelná. Například každý den prvních březnových týdnů informovali moderátorky, moderátor i redaktorské týmy o Zemanově programu před, při i po inauguraci, která proběhla 8. března.

Za vyhlášení novoroční amnestie byl tehdejší prezident Klaus ostře kritizován. A to nejen ostatními politiky.

A společného jmenovatele „prezident“ se týkal i následující fakt: mezi dvacítku nejčastěji prezentovaných politiků v Událostech se prosadili všichni mužští kandidáti na post hlavy státu. Totéž se ovšem nepodařilo Zuzaně Roithové, Taťaně Fischerové ani Janě Bobošíkové.

4. Témata

Graf IV-6: Tematická struktura výpovědí o politicích a stranách (1Q 2013)

politické postoje: program, faktické programové kroky, věcná témata (školství, daňová politika, zdravotnictví...)
mezistranická agenda: vztahy s koaličními partnery a politickými oponenty
vnitrostranická agenda: stranické spory, obsazování vrcholných orgánů, personální politika, nominace volebních lídrů atd.
osobní témata: oblíbenost, preference, jmenování či odvolání z funkcí, zvolení (i na post prezidenta)

V prvním čtvrtletí byla zaznamenána nevidaná shoda tematické rozvrstvenosti politického zpravodajství Zpráv FTV Prima, Událostí, komentářů a Událostí. Všechny tři relace totiž relativně stejně často informovaly o konkrétních věcných politických postojích i o osobních tématech. Zaměříme-li navíc svou pozornost na medializaci mezistranické a vnitrostranické agendy ve zmiňovaných relacích i v Televizních novinách, vidíme shodu téměř unikátní.

5. Moderátoři rozhovorů

Moderátorům rozhovorů se nabízí celá škála možných způsobů pokládání dotazů a získávání informací od interviewovaných politiků. Standardizovaná metodika pak dovoluje kvantifikovat, nakolik byl moderátor či moderátorka vůči zpovídanému hostovi konfrontační, přesněji řečeno, jaký podíl z jím pronesených replik tvořily repliky takzvané konfrontační (příkladem konfrontační repliky může být tzv. zjišťovací záporná/neshodná otázka „Není to spíš naopak?“ nebo pochybová/podivová replika „Jak je možné, že vláda dosud vládne, když jste s ní tak nespokojeni?“).

Tabulka IV-1: Konfrontačnost moderátorů (7 nejvíce a 7 nejméně konfrontačních vydání; 1Q 2013)

Datum	Pořad	Moderátor	Host	Konfrontačnost	Počet replik
20.3.2013	Hyde Park	Takáč Daniel	Grüner Ivo	45%	11
14.2.2013	Interview ČT24	Písařovicová Daniela	Gazdík Petr	45%	55
20.2.2013	Interview ČT24	Písařovicová Daniela	Benda Marek	45%	58
23.1.2013	Interview ČT24	Kroužková Barbora	Bárta Vít	44%	68
19.2.2013	Interview ČT24	Písařovicová Daniela	Peake Karolína	43%	30
19.2.2013	Hyde Park	Dolanský Lukáš	Šťastný Boris	43%	146
20.3.2013	Interview ČT24	Drtinová Daniela	Sobotka Přemysl	43%	65
27.3.2013	Hyde Park	Takáč Daniel	Dernerová Alena	24%	128
10.1.2013	Interview ČT24	Klepetko Bohumil	Wagnerová Eliška	21%	28
25.3.2013	Hyde Park	Dolanský Lukáš	Štěpánek Petr	18%	121
28.1.2013	Interview ČT24	Kroužková Barbora	Tejc Jeroným	18%	17
21.2.2013	Hyde Park	Dolanský Lukáš	Wagnerová Eliška	17%	82
15.2.2013	Hyde Park	Takáč Daniel	Syková Eva	16%	110
18.2.2013	Interview ČT24	Písařovicová Daniela	Leščišinová Zdeňka	7%	14

Na repliky nejbohatší byly relace Hyde Parku, které moderoval Lukáš Dolanský. Jak ukazuje následující tabulka, moderátor vedl pět ze sedmi vydání pořadu s neintenzivnější moderací. Vysoký podíl konfrontačnosti replik byl přitom zaznamenán při rozhovoru Dolanského s Borisem Šťastným z 19. února (situaci zaznamenávají obě uvedené tabulky). Poměrná hodnota míry konfrontačnosti znamená, že více než dvě moderátorem pronesené

repliky z pěti, politika konfrontovaly s uváděnými skutečnostmi a facebookovými dotazy diváků Hyde Parku. Pro relaci je přitom vyšší míra konfrontačnosti spíše netypická a málokdy přesáhne hranici 30 procent replik. Vyšší hodnoty byly zaznamenávány v relacích Interview ČT24, pro které nebyla konfrontačnost přesahující dvě pětiny ničím výjimečným.

Tabulka IV-2: 7 vydání s neintenzivnější moderací (počtem replik; 1Q 2013)

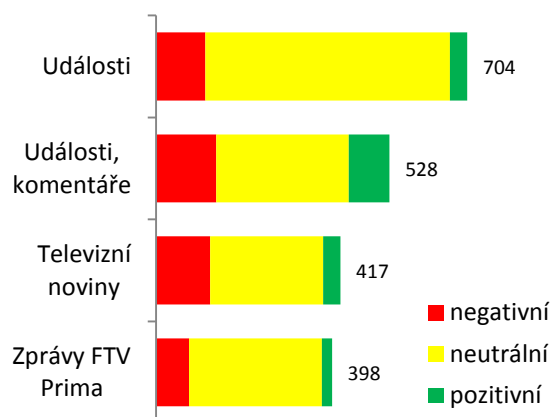
Datum	Pořad	Moderátor	Host	Konfrontačnost	Počet replik
29.1.2013	Hyde Park	Dolanský Lukáš	Mynář Vratislav	25%	177
31.1.2013	Hyde Park	Dolanský Lukáš	Nwelati Raduan	29%	175
16.1.2013	Hyde Park	Takáč Daniel	Babák Michal	26%	168
18.2.2013	Hyde Park	Dolanský Lukáš	Bárta Vít	38%	167
18.3.2013	Hyde Park	Dolanský Lukáš	Zaorálek Lubomír	33%	165
19.2.2013	Hyde Park	Dolanský Lukáš	Šťastný Boris	43%	146
14.2.2013	Hyde Park	Takáč Daniel	Grebeníček Miroslav	27%	140

V. EKONOMIKA

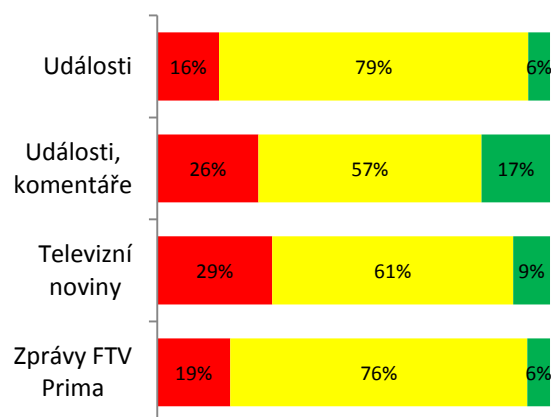
Do ekonomického zpravodajství jsou jednak zahrnovány příspěvky, které se týkají makroekonomické situace České republiky, jednak příspěvky, ve kterých jsou popisovány podniky nebo branže. Není přitom podmínkou, aby se celý příspěvek týkal ekonomiky. Rozhodující je přítomnost makro nebo mikroekonomického tématu na prostoru alespoň 5 vteřin.

1. Souhrnné ukazatele

Graf V-1: Intenzita ekonomického zpravodajství ve vybraných zpravodajských relacích (1Q 2013; počet výpovědí o podnicích)

Graf V-2: Kontext prezentace podniků ve vybraných zpravodajských relacích (1Q 2013)

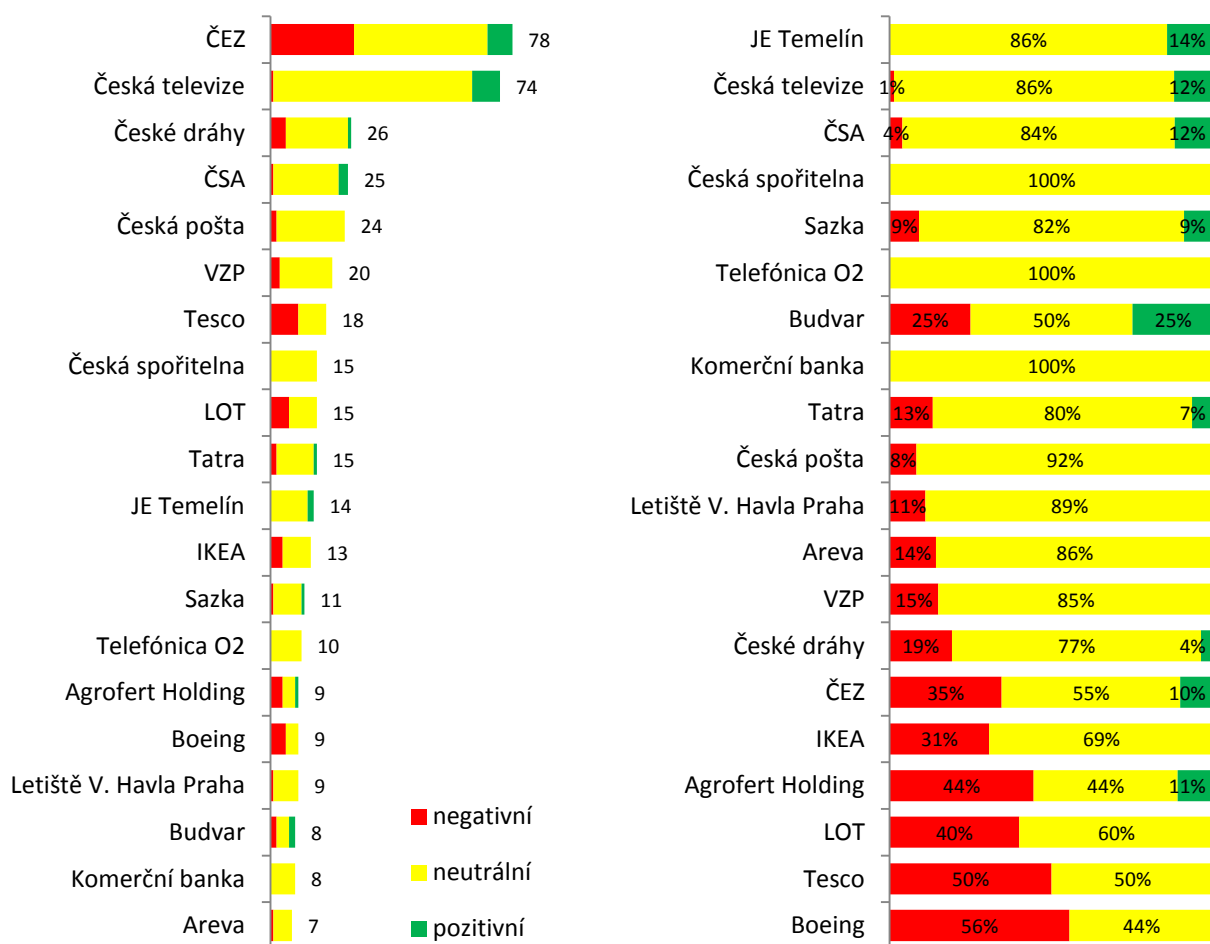

Děni na politické scéně poněkud zastínilo prezentaci ekonomického života podniků ve všech sledovaných zpravodajských relacích. Jak navíc ukáže Graf V-5 na následující straně, značná část podnikových informací byla sebe-prezentačního charakteru. Platilo to jak pro komerční Televizní noviny prezentující mateřskou TV Nova, tak pro medializaci České televize v Událostech.

Téměř třetina výpovědí o firmách v Televizních novinách byla během sledovaných tří měsíců negativního rázu. Reportéři TV Nova se totiž situovali do pozic Potravinových inspektorů a posunuli tím fenomén zpravodajství jako spotřebitelského servisu na vyšší úroveň maximálně apelující na aktivní spoluúčast diváků.

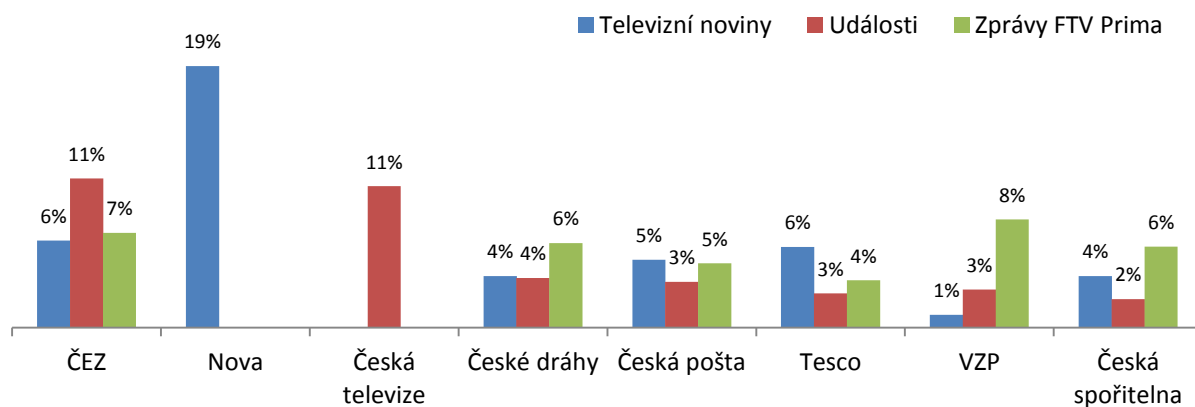
2. Firmy

Grafy V-3, 4: 20 nejčastěji zmiňovaných společností ve zpravodajství Událostí (1Q 2013, počet výpovědí, kontext hodnocení)

Společnost ČEZ v Albánii a Bulharsku potkala nepříjemná situace. Tamní vlády totiž poukazovaly na vysokou cenu elektřiny poskytovanou tuzemským energetickým koncernem. V Albánii byla ČEZu odebrána licence na distribuci elektřiny, v Bulharsku se po zestátnění dodávek energií a rozsáhlých občanských nepokojích schylovalo k témuž. Právě kvůli popsanému dění se více než třetina informací o podniku nesla v nepříznivém duchu. Tuto situaci mohla pro ČEZ kompenzovat poměrně příznivá, i když minimální, medializace Jaderné elektrárny Temelín, která také do Skupiny ČEZ patří.

Graf V-5: Podíl nejčastěji zmiňovaných firem na podnikovém zpravodajství (posledních 12 měsíců; např. hodnota 5% znamená, že každá dvacátá zmínka z podnikového zpravodajství se v daném pořadu věnovala této firmě)

Jak naznačil již komentář výše, Události a Televizní noviny se důrazně věnovaly sebe-prezentaci mateřských televizních stanic a jejich pořadů. V Událostech byly nejčastěji připomínány a citovány předvolební debaty a prezidentské duely, moderátoři upoutávali na speciální vysílání ČT24 při volbě prezidenta i římsko-katolického papeže. Nechyběla ani tradiční forma sebe-prezentace, upozorňující na koprodukované a mediálním partnerstvím podporované kulturní události a filmové projekty (Český lev, Febio Fest).

VI. LOKALITY

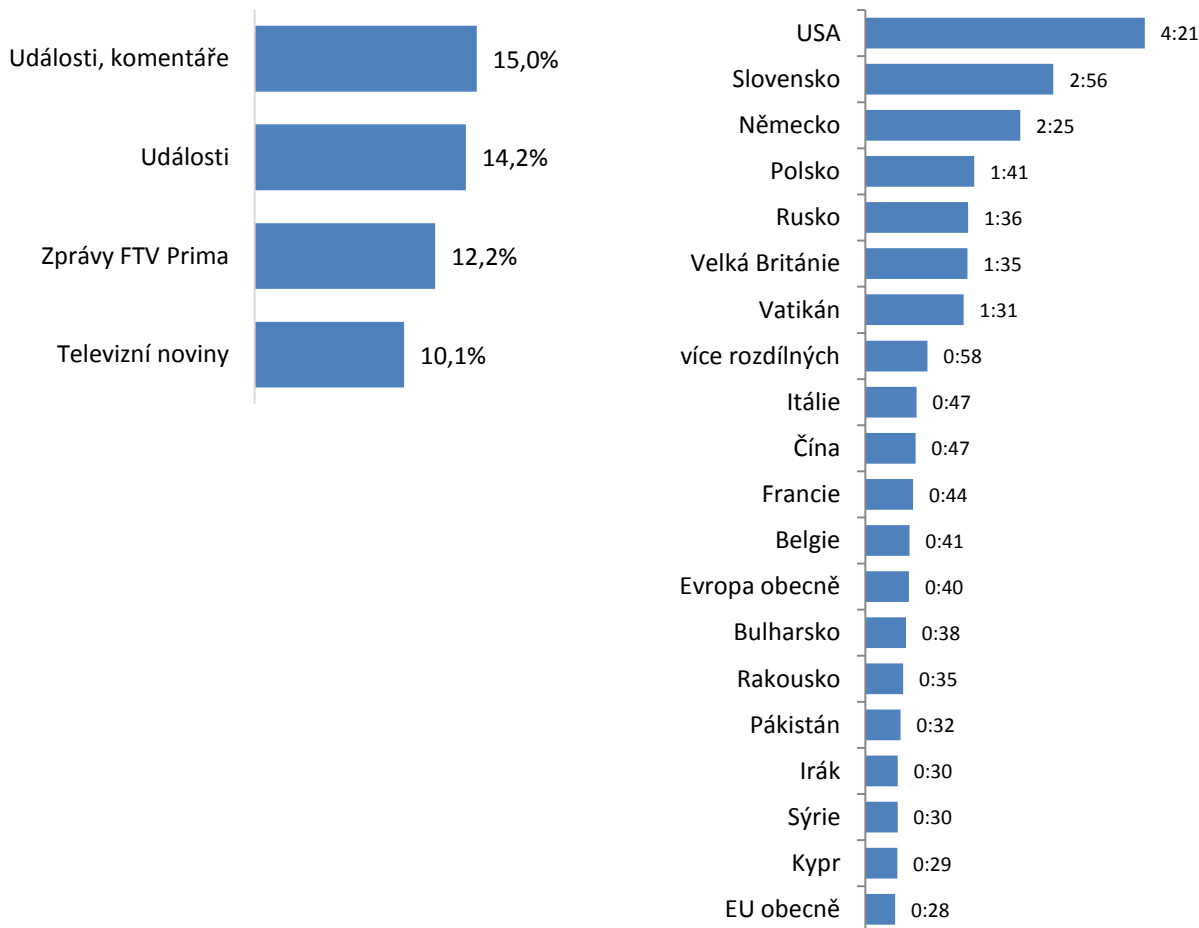
Pro každý jednotlivý příspěvek je zjišťována „vztažná oblast“, tzn., ke které geografické oblasti se příspěvek ve své většině vztahuje. Zahraniční vztažné oblasti jsou sledovány na úrovni zemí, případně větších geopolitických celků. Pro domácí zpravodajství je detailně monitorována vztažná oblast na úrovni obcí, okresů a krajů. Rozhodující pro určení vztažné oblasti je dopad informace. Legislativní proces v českém parlamentu bude klasifikován se vztahem k ČR (zákony platí pro celou populaci), ale omezení dopravy v blízkosti parlamentních budov má vztah pouze k Praze.

Analýza rozděluje každý příspěvek podle toho, zda jsou v něm popisovány skutečnosti spojené s ČR, nebo ne (neznámá to tedy nutně, že obsah příspěvku musí být vztažen k území České republiky), na domácí a zahraniční.

Pro posouzení „geografické vyváženosti“ zahraničního zpravodajství je nutný detailnější pohled na zahraniční vztažné oblasti, které byly do vysílání kvůli aktuálnímu místnímu dění zařazovány.

1. Zahraniční zpravodajství

Graf VI-1, 2: Podíl zahraničního zpravodajství (měřeno podílem na stopáži; 1Q 2013) a Nejčastěji zmiňované zahraniční lokality ve zpravodajství Událostí (1Q 2013)

Děni za hranicemi České republiky tvořilo pouze čtrnáctiprocentní podíl celkové stopáže Událostí v prvních třech měsících roku 2013. Zahraniční zpravodajství se totiž často omezovalo na krátké obrazové zprávy. Velkým zahraničním tématem přitom byla již několikrát zmiňovaná rezignace a následná volba papeže. Nejmenší stát světa Vatikán byl zobrazen na hodině a půl stopáže Událostí, v den konkláve informovala přímo a živě ze svatopetrského náměstí Hana Scharffová.

V únoru nastala v zahraničním zpravodajství zajímavá situace, když šestice nejdéle prezentovaných kombinací „země-téma“ souvisela právě s rezignací papeže Benedikta XVI. Žebříček vypadal následovně: *Vatikán: papež* (24 minut), *Německo: papež* (18 minut), *Irsko: skandály a kriminalita v církvi*, *USA: skandály a kriminalita v církvi*, *Evropa: skandály a kriminalita v církvi* a *Itálie: papež* (vše 15 minut). Situaci pak podtrhla též statistika o měsíc později, kdy se kombinaci *Vatikán: papež* dostalo 24 minut stopáže Událostí.

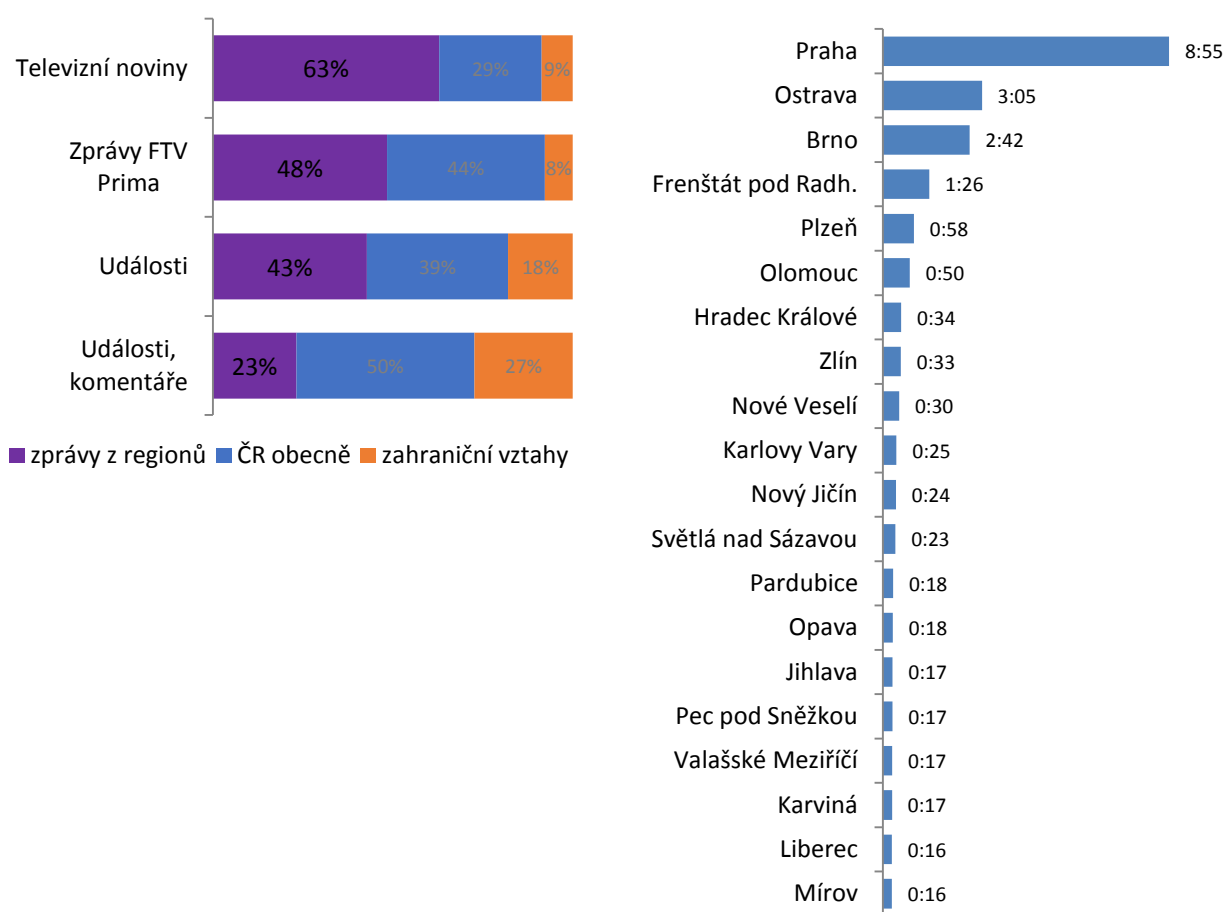
I zde je nutno připomenout, že hlavní relace České televize výrazně nejčastěji informovala o dění na tuzemské politické scéně před, během a po volbě prezidenta. Jak Miloš Zeman již v předvolebních duelech předznamenával, jeho první zahraniční návštěva v pozici hlavy státu vedla na Slovensko. Stát za východní hranicí Moravy byl připomínán také v souvislosti s 20. výročím rozdělení česko-slovenské federace.

2. Regionální zpravodajství v celostátních relacích

Geografickou vyváženost domácího zpravodajství je možné orientačně poměřovat s údaji ČSÚ o podílu obyvatel jednotlivých oblastí na české populaci (obyvatele jednotlivých krajů je možné chápat jako představitele divácké skupiny, kterou zajímá dění v jejím okolí). Toto srovnání indikuje ty oblasti, které jsou zpravodajsky ve sledované relaci bohatě pokryté, a ty, u nichž je podíl příspěvků s ohledem na počet obyvatel dlouhodobě poddimenzován.

Struktura je stejně jako v případě zahraničního zpravodajství determinována přítomností regionálních zpravodajských týmů a zázemím, které je v daných regionech pro práci zpravodajů vytvořeno. Vyvážení regionálního pokrytí tak může jít v některých případech ruku v ruce jen s organizačními změnami.

Graf VI-3, 4: Struktura zpravodajství o ČR (měřeno podílem na stopáži; 1Q 2013) a Nejčastěji zmiňované obce ve zpravodajství Události (1Q 2013)

Pro Televizní noviny je již dlouhodobě charakteristický vysoký (ze sledovaných hlavních relací nejvyšší) podíl zpravodajských příspěvků regionálního charakteru. Důvodem je vysoký počet prezentovaných kriminálních činů. V 1. čtvrtletí roku 2013 tvořily reportáže z regionů téměř polovinu souhrnné stopáže Zpráv FTV Prima. Komerční relace totiž do posledních detailů řešila kalamity způsobené extrémními přívaly sněhu a jejich dopady na silniční dopravu. Ostatně už graf III-4 zobrazující tematickou skladbu Zpráv FTV Prima ukázal, že *nehody a kalamity* byly s 18% podílem na stopáži druhou nejčastěji prezentovanou tematickou kategorií relace. Události informovaly mimo jiné o tragédii ve Frenštátě pod Radhoštěm; reportáže v souhrnné délce 30 minut se vztahovaly k bydlišti Miloše Zemana, Novému Veselí na Vysočině.

VII. VARIABILITA

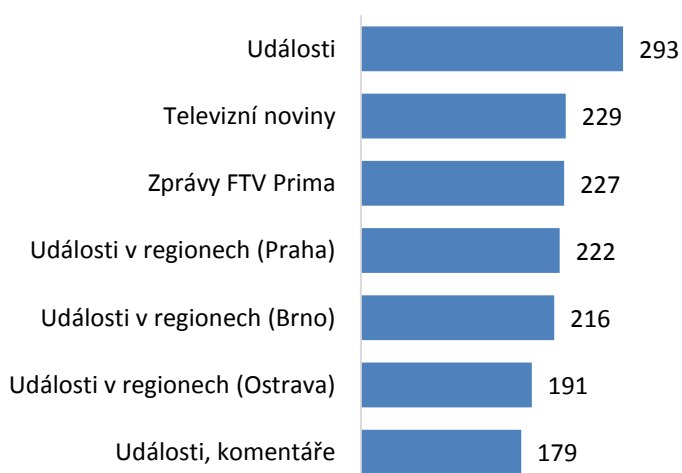
1. Tematická

Tematická variabilita posuzuje, jak dalece bylo zpravodajství různorodé. Každému jednotlivému příspěvku je přiřazeno jedno hlavní téma v závislosti na jeho převažujícím obsahu. Témata jsou přitom příspěvkům přiřazována z předem definovaného seznamu, který je průběžně rozšiřován v závislosti na nových aspektech, které s vyšší frekvencí výskytu do zpravodajství pronikají. Seznam sám obsahoval k 1. 1. 2013 přibližně 900 různých tematických aspektů.

Variabilita sama o sobě ještě nic nevyovídá o tematické struktuře. Z ní je přitom možné usuzovat na **relevanci** příspěvků. Platí, že relevantnější jsou ty příspěvky, které v sobě mají obecně společenský rozměr (tj. mohou sloužit jako hodnotové orientátory), které informují o důležitých aspektech spojených s veřejným zájmem či obecným národně-politickým směřováním (například EU, státní správa, ekonomika, školství apod.). Naopak příspěvky týkající se jednorázových „atraktivních“ témat (jako jsou dopravní či jiné nehody, individuální trestné činy, informace o celebritách, „zvířátkách“ apod.) jsou považovány za méně relevantní.

Média veřejné služby při rozhodování o zařazení či nezařazení příspěvku do vysílání dávají výběrovým kritériím jinou váhu než média soukromá. Hodnota zprávy je přitom určována třemi základními atributy: aktuálností, relevancí a „mírou neobvyklosti“. Zatímco soukromé televize „maximalizují“ hodnotu zprávy zařazením co nejméně obvyklých informací na úkor relevantních zpráv, editoři médií veřejné služby se soustředí na výběr relevantních příspěvků. Rozdíl ve výběru zpráv pak má své důsledky i v míře sledovanosti. Kurióznější, byť méně relevantní, zpravodajství je mezi diváky sledovanější (toto tvrzení platí paušálně, nikoliv pro všechny socio-demografické skupiny).

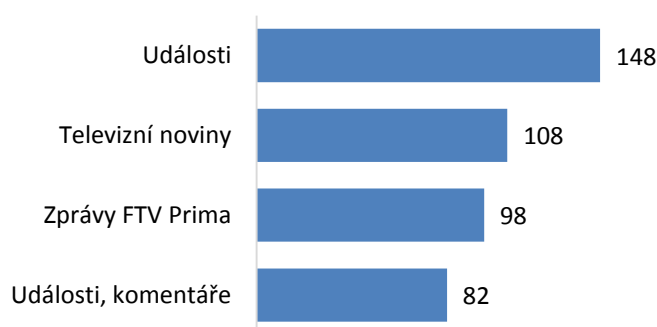
Graf VII-1: Počet různých hlavních témat příspěvků se vztahem k ČR (1Q 2013)

Zvýšená orientace na tematizaci prezidenta ovlivnila i tematickou variabilitu domácího zpravodajství sledovaných relací. Je logicky samozřejmé, že na straně 6 viditelná převaha trojice dominantních témat mohla způsobit upozadění nebo vynechání námětů spíše sezónních nebo „odpočinkových“. I tak se ovšem Událostem podařilo vykryt téměř tři stovky různých hlavních námětů z revidované analytické kódovací knihy Media Tenoru, která obsahuje 458 konkrétních témat mediální agendy zpravodajských, publicistických a diskusních relací.

Více specializované, a proto méně různorodé, byly Události, komentáře, pro které je dramaturgicky typická hluboká zaměřenost na z mnoha různých úhlů nahlížené téma dne.

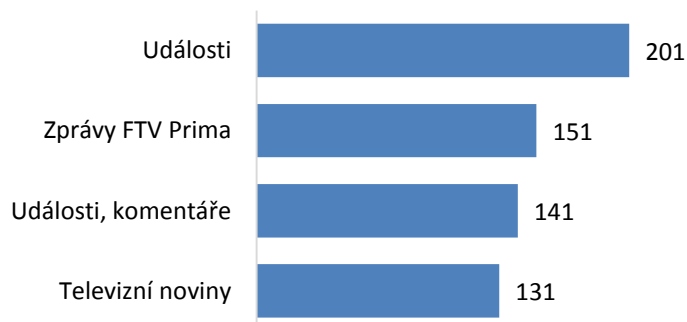
Graf VII-2: Počet různých hlavních témat příspěvků bez vztahu k ČR (1Q 2013)

Divákům Událostí byla nabídnuta nejširší škála různých témat zahraničního zpravodajství. Početní náskok na komerční relace byl přitom značný. V Televizních novinách se například publiku vůbec nedostávalo informací o situaci v Sýrii, kterou Události monitorovaly průběžně.

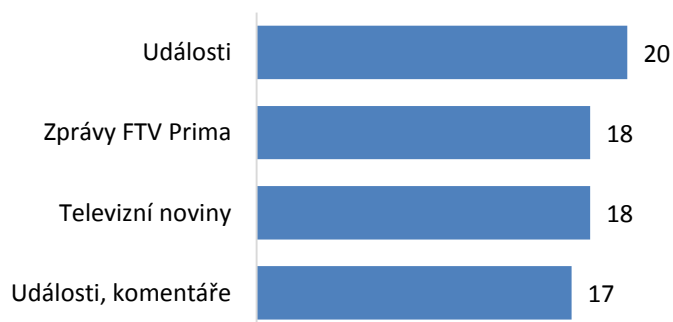
2. Politická

Graf VII-3: Počet českých politiků zmíněných ve zpravodajství (1Q 2013)

Díky aktivitě senátorů (podání ústavní žaloby na Václava Klause) a sporné minulosti komunistických krajských radních se Událostem podařilo prezentovat a zobrazit přes dvě stovky českých politiků. Z dlouhodobě sbíraných dat o ústavních orgánech a institucích přitom vyplývá, že zvláště o Senátu jako takovém se dříve politická část relace zmiňovala nesrovnatelně méně často než o Poslanecké sněmovně.

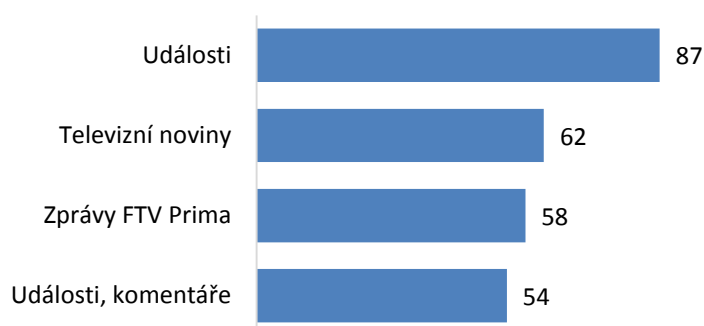
Graf VII-4: Počet českých politických stran zmíněných ve zpravodajství (1Q 2013)

V aktuálně sledovaném období se do agendy hlavních relací a Událostí, komentářů prosadil téměř shodný počet politických stran a hnutí. Díky stranickým prezidentským kandidátům se vyšší pozornosti novinářů dostalo i dříve spíše výjimečně prezentovaným neparlamentním stranám SPOZ, Suverenita a KDU-ČSL.

3. Územní

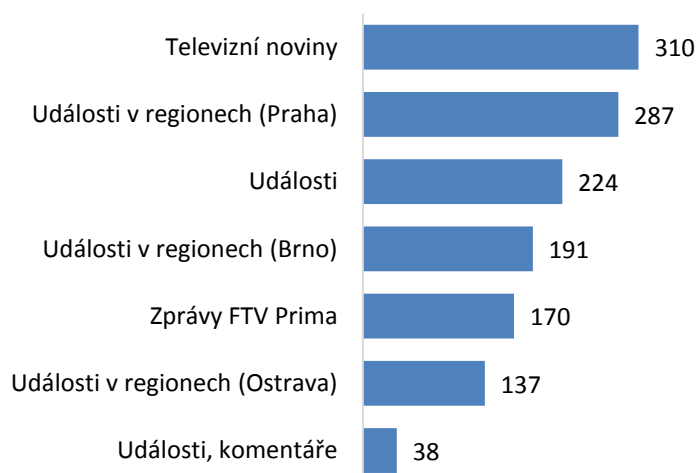
Graf VII-5: Počet různých zemí zmíněných ve zpravodajství bez vztahu k ČR (1Q 2013)

V kapitole *Lokality* jsme uvedli přehled dvaceti nejdéle medializovaných zemí a zahraničních území v Událostech. Jejich úplný výčet byl přitom více než čtyřikrát bohatší.

I zde se nabízí meziroční srovnání. V 1. čtvrtletí roku 2012 zmiňovaly Události 76 zemí, Televizní noviny 84 zemí (po změně šéfredaktora a postupné změně orientace relace Televizní noviny na pravidelné zpravodajství ze zahraničí více méně rezignovaly), Zprávy FTV Prima 55 zemí a Události, komentáře 48 zemí.

Graf VII-6: Počet různých měst a obcí zmíněných ve zpravodajství z regionů (1Q 2013)

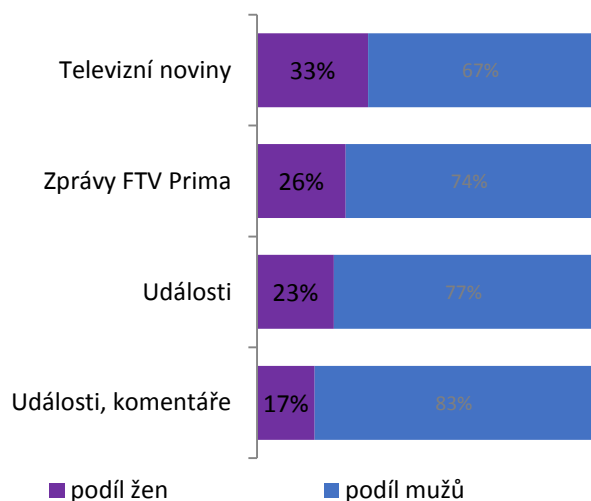
Výše zobrazený graf VI-3 ukázal, že zpravodajství z regionů tvořilo jen necelou čtvrtinu stopáže Událostí, komentářů. Většina regionálně laděných informací se navíc v relaci týkala dění v Praze. Není tedy udivující, že počet zobrazených měst a obcí během tří měsíců nedosáhl ani ke čtyřicítce.

Pro meziroční srovnání se tentokrát zaměříme na jednotlivé mutace Událostí v regionech. Zatímco relace z Prahy vykryla letos i před rokem téměř stejný počet měst a obcí Čech a Vysočiny (v 1. kvartále 2012 jich bylo 296), relace z Brna a Ostravy si výrazně polepšily (UVR Brno ze 167 na aktuálních 191, UVR z Ostravy z 97 na aktuálních 137) a jejich zpravodajství tedy bylo územně mnohem variabilnější.

4. Genderová

Mediální zpravodajství může podporovat, nebo naopak rozrušovat stereotypy v myšlení majoritní veřejnosti o menšinách (počítejme mezi ně v rámci mediální reality i ženy). Při nezastupitelné roli médií při odstraňování genderových stereotypů, které jsou elementárním faktorem pro nerovnoprávné postavení žen a mužů, z myšlení lidí, lze na základě analyzovaných dat ilustrovat, jak svou funkci média v dané oblasti plní.

Graf VII-7: Podíly žen a mužů ve zpravodajství (1Q 2013)

Již v kapitole *Politika* bylo řečeno, že ani jedna z kandidátek přímé prezidentské volby se neprosadila do dvacítky nejčastěji prezentovaných politiků a političek v Událostech. Ve zmiňovaném žebříčku byla na 9. místě Karolína Peake (80 výpovědí), 18. byla ministryně práce a sociálních věcí Ludmila Müllerová (47 výpovědí) a o 2 příčky níže se usadila Miroslava Němcová (45 výpovědí). Nutno dodat, že Janě Bobošíkové, Zuzaně Roithové a Taťáně Fischerové unikla první dvacítká jen těsně. Fischerová byla zmíněna 42 krát, Bobošíková 38 krát a o Roithové bylo v Událostech zvláště během ledna 2013 proneseno 37 výpovědí.

Podíl prezentovaných žen v Událostech, komentářích je dlouhodobě nejnižší, což by mohlo poukazovat na genderově nevyvážené zpravodajství komentované relace televize veřejné služby.

V dubnu 2013 zpracoval Media Tenor, spol. s r.o.

hotline@mediatenor.cz | <http://www.mediatenor.cz/> | tel./fax +420 596 126 126
Nádražní 923/118, 702 00 Ostrava, Česká republika

Tento dokument obsahuje všechna podstatná zjištění výzkumu. Pokud však některou informaci postrádáte, připravíme vám ji na požádání. Budeme rádi za jakékoliv další náměty.